

keresett a naptár szerkesztője, Környei Elek, az egyes hetek és hónapok fonalán mélyreható emlékeztetőket, nagyobbára a szlovákiai magyar szellemi munkások írásaiból, de az egyetemes magyar értékekből és a szlovákiai városok magyar szellemi vagy történelmi multjából is. Az egész naptáron érzik, mennyi mélyesges nemzetszeretet és igazi hit hatotta át szerkesztőjét, méltán írja: „A Szlovákiai Magyarok Képes Naptára a magyar népünk iránt érzett szeretetben született meg; bárcsak annyi szeretetet kapna mindazoktól, akik számára készült, mint amennyi szeretet hajolt minden sora, képe fölé, hogy szlovákiai magyar életünkben kenyér — éltető, ízes, mindennapi kenyere legyen a léleknek.” — Elgondolkoztató a szlovákiai magyarok minden szellemi kezdeményezése. És példát adó. Nem kellene-e a magyar értékeket — az egyes táji egységek keretében — ugyanilyen mindennapos gonddal népünk elé tárni, ugyanannyi hittel és szeretettel? A szlovákiai magyarok megtanulták, hogy még az asztalukon álló naptárnak is az ügyüket kell szolgálnia. Mindenben a közösségi érzés elmélyítésén kell fáradozniok, mert csak így maradhatnak meg. — De nem hasonlóan fontos-e a közösségi érzés fejlesztése az egyetemes magyarság életében s nem tanulhatók-e a pozsonyi magyaroktól, hogy miképpen kell mindennapjainkban is ezt a célt szolgálnunk. A naptár képeket mutat a Madách-Könyvesboltról. Ez két helyiségből áll: az egyikben a magas mennyezetiig magyar könyvek sorakoznak és bárki nézegetheti őket, tájékozódhat közöttük. A kényelmes székek hívogálnak, hogy könyvvel a kézben kissé megpihenjünk. A másik helyiségben a szlovákiai festőművészek állandó képkiallítása van: a művészi alkotások egyszerűen, magától értetődően hatnak, nevelnek, elgondolkoztatnak. Mind a naptár, mind a Madách-Könyvesbolt nem rendkívüli, egyszeri esemény, hanem ott van a szlovákiai magyarok mindennapjában, mert ők tudják, hogy a mindennapoknak kell művelniök, nevelniök bennünket. Megértjük-e a szlovákiai magyarok tanítását?

Krammer Jenő.

Géczy Mária Immaculata: A Miasszonyunkról Nevezett Szegény Iskolanővérek rendjének története és nevelési rendszere. (A m. kir. Horthy Miklós Tudományegyetem Pedagógiai Intézetének kiadványai. 2.) Szeged, 1941. 79 lap.

Hivatalos helyen és a magánéletben gyakran hangzik el dicséret a szerzetesrendek nevelői munkásságáról. A neveléstörténet is méltó módon kiemeli a férfi szerzetesrendek alapvető érdemeit, de a női kolostorok hasonlóan értékes tevékenységéről kevesebbet tudunk. Ime, egy tanulmány, amely a magyarországi tanítórendek jelentőségét összefoglaló neveléstörténet útját egyengeti egy női szerzet történetének és nevelési rendszerének bemutatásával.

A nőnevelés szerény apostolai Münchenből indultak hódító útjukra 1833. okt. 24-én. A németországi szekularizáció-okozta mostoha körülményeken mentették át az 1597-es alapítású Notre Dame-karnővéreknek Szent Ágostonra és Fourier Sze n Péter Konstitúcióira támaszkodó nőnevelési utasításait. Hazánkba Csajághy Sándor csanádi püspök hozta be a szegény Iskolanővéreket 1858-ban Temesvárra. Megható nyomon követni a kezdetben németajkú rendtagok gyors magyarrá válását a Temesvidéknek 1870-től erősebb ütemű magyarosodásával párhuzamosan. A trianoni összeomláskor már 32 rendháza van a magyar rendtartománynak, amelyből tíz marad a csonkaország területén. A csonkamagyarországi rendtartománynak az Oltványi Pál prépost 40.000 forintos hagyatékából 1873-ban alapított szegedi zárda lesz az anyaháza. Az örvendetes országgyarapodások és új alapítások folytán ma 20 zárda áldozatos lelkű, szegény iskolanővérei szolgálják a magyar nevelésügyet a

nőnevelés minden vonalán. A kiszélesedett munkakör és az egyre növekvő hatóságú beszédes bizonyítéka mellett az erkölcsös katolikussá nevelt magyar édesanyák hosszú sora tanú arra, hogy az alapítók életrevaló nevelési rendszerrel indították el a Miasszonyunkról nevezett szegény Iskolanővéreket.

Bartos Imre.

NEVELÉS ÉS ÉLET

A felvidéki folyóirat búcsúzója.

A felvidéki Prohászka-körök folyóirata, a kassai Új Élet vékony füzetben búcsúzik el olvasóitól. Tíz évfolyamot ért s a felszabadulás után talán az egyetlen szellemi fórum volt, amely töretlenül őrizte tovább és mélyítette el a kisebbségi sorsból adódó súlyos történelmi tanulságokat. Az Új Élet tulajdonképpen az ifjú katolikus mozgalom folyóirata volt: önnevelést és önképzést vállalt benne a volt kisebbségi ifjúság, hogy felkészüljön azokra a nagy feladatokra, amelyeket az erkölcsi megújulás, a népi összefogás és a velünk együttélő más nemzetekkel való viszony helyes kialakítása terén rótt reá történelmi helyzete. Kifejezetten gyakorlati irányú volt a folyóirat szellemi útkeresése. Minden eszmei cikke, gondolati okfejtése, erkölcsi mérlegelése mögött ott érezte az ember a kérdést, miképpen kell azt a magyar boldogulás szolgálatába állítani. Szinte azt mondhatók: lelkiismereti tükre volt ez a folyóirat a volt szlovákiai magyar ifjúság útkeresésének. Amiképpen élő lelkiismerete, valódi lelkipásztorja volt a Prohászka-ifjaknak Pfeiffer Miklós, akinek szerető gondoskodása erősítőként ott lebegett a mindenkori szerkesztő fölött. Amilyen szilárd világnézeti alapra épített az Új Élet, olyan igazi, minden emberi értéket megbecsülő őszinte megértés hatotta át a magyar törekvések mind-egyike iránt, ha becsületesnek érezte, Ifjú-katolikus mozgalmi küldetése mély magyarság-szeretettel párosult s való-

ban a magyar egyetemesség szempontjából nézte népünk erkölcsi, nemzeti és szociális kérdéseit. — A felszabadulás után is változatlanul fontos szerepet töltött be a folyóirat, amely ébren akarta tartani a lelkiismereti érzékenységet a magyar közösség minden létkérdése iránt. Közben rendszeresen figyelte a szlovák szellemi élet megnyilatkozásait, mert tudta, hogy csak ha ismerjük a mellettünk élő nép törekvéseit, kérdéseit, találjuk el a helyes viszony kialakításához szükséges magatartást. Az Új Élet a magyar ifjúság egy igen értékes részének céltudatos, rendszeres és őszinte önnevelő és önképző akaratát tükrözte. Ilyen folyóiratokra napjainkban fokozottan van szükségünk, így nagyon fájjaljuk, hogy a kassai ifjúsági laptól búcsúznunk kell, de — amint a szerkesztők is remélik — talán csak átmenetileg, rövid időre.

(mm)

Rendkívüli szünetek az iskolában. Az idej és a tavalyi tapasztalatok alapján — úgy látszik — joggal számolhatunk a második világháború további folyamán is újabb rendkívüli iskolai szünetekkel. Hogy mit jelentenek ezek a soronkívüli vakációk diák, tanár és szülő számára: úgy hisszük, nem kell ideírunk. A lepezetlen öröm, a pihenő és az erőgyűjtési lehetőség mellett azonban vannak más, nagyobb szempontok is. Az iskolai tudásanyag átadásában zökkenők támadhatnak, kényszerű cezura iktatódik a nevelés